Náhodná hypotermie Kdo má šanci na přežití?

Jana Kubalová

Zdravotnická záchranná služba Kraje Vysočina

- **Situace:** 1.2. 2012, venkovní teplota -16°C, již několik dní silně mrzne. Nahlášena událost proboření bruslaře a tonutí v rybníce na hranici Kraje Vysočina a Pardubického kraje.
- **Časové souvislosti:**
- **15:30** čas, který si domlouvá pacient s bratrem – sraz na místním rybníce, půjdou bruslit
- **15:51** - bratr volá 112 - došel k rybníku, našel pouze boty a cigarety, při podrobnějším rozhlédnutí díra v ledu uprostřed rybníku, vyslána posádka HZS + specializovaná HZS s potápěčem
- **15:58** – výzva pro LZS Jihlava
- **16:12** – zahájena laická KPR – masáž hrudníku
- Celková doba pod ledem min 25 minut, max. 42? min

RESUSCITOVAT NEBO NERESUSCITOVAT?

TĚŽKÁ HYPOTERMIE

Klasifikace dle teploty tělesného jádra	Teplota	Swiss staging system, REGA	**Klinický stav** = užití na místě nehody => „on site triage“		Spotřeba O2 tkáněmi
Lehká, nezávažná	35 – 32 °C	**I.**	Jasné vědomí, chladový třes	35 – 32 °C	↑až o 300% !!
Střední	32 – 28 °C	**II.**	Postupný útlum vědomí, není třes, arytmie	32 – 28 °C	↓o 50%
Těžká	< 28 °C	**III.**	Bezvědomí, základní životní funkce zpomalené, ale zachovány, arytmie	28 – 24 °C	
		IV.	Bezvědomí, apnoe, KF, ASY	24 – 15 °C	↓o 75% (22°C)
		V.	Ireverzibilní HT	< 13 °C (13,7 °C)	↓o 92% (10°C)

NEJČASTĚJŠÍ PŘÍČINY TĚŽKÉ HYPOTERMIE

- Lavinová nehoda
- Pád do ledové vody
- Expozice velmi chladného prostředí, často v kombinaci s intoxikací alkoholem

Jak vypadá velmi těžce podchlazený pacient?

- Na první pohled mrtvý
- Fixovaná mydriáza
- Bledý až voskově bílý
- Na pohmat ledově chladná kůže
- Z TR často odsáván zpěněný růžový sekret
- Metabolická acidóza

Dlouhodobé přežití pacientů s těžkou hypotermií

The New England Journal of Medicine

OUTCOME OF SURVIVORS OF ACCIDENTAL DEEP HYPOTHERMIA AND CIRCULATORY ARREST TREATED WITH EXTRACORPOREAL BLOOD WARMING

BEAT H. WALPOTH, M.D., BEYHAN N. WALPOTH-ASLAN, M.D., HEINRICH P. MATTLE, M.D., BOGDAN P. RADANOV, M.D., GERHARD SCHROTH, M.D., LEONARD SCHAEFFLER, M.D., ADAM P. FISCHER, M.D., LUDWIG VON SEGESSER, M.D., AND ULRICH ALTHAUS, M.D.

N Egl J Med 1997;337:1500-5

- 324 pacientů s HT – těžká HT se zástavou oběhu: **46 pacientů,** EEC: 32 pacientů ve 3 centrech
- Dlouhodobé přežití: **15 (47%)** – 7 žen, 8 mužů, věk 25,2±9,9 – nehody v horách, na lodi, kriminální nebo suicidální pokus
- Všichni OTI, UPV, masáž srdce během transportu, EEC (141±50 min), teplota 21,8±2,5 °C
- Všichni pacienti kontaktování v průběhu 6,7±4,0 roků a kompletně vyšetřeni
- Neurologické a neuropsychické abnormality časně po ohřátí, postupně se kompletně nebo ve větší míře upravily. Další klinické abnormality souvisely s charakterem úrazu, ale ne s hypotermií

Dlouhodobé přežití pacientů s těžkou hypotermií
/hlavní faktory příznivého výsledku/

1. Hloubka hypotermie = s hloubkou hypotermie roste tolerance mozku k ischémii
2. Nepřítomnost asfyxie nebo hypoxického poškození mozku před rozvinutím těžké hypotermie (ASFYXIE JE ČASTĚJŠÍ u tonutí a obětí lavinových nehod)
3. Nízký věk, dobrá kondice a zdraví, žádné vaskulární onemocnění
4. Infrakstruktura, koordinace a kvalita přednemocniční péče
5. Ohřívání pomocí mimotělního oběhu: výhody – efektivita, rychlost, podpora oběhu a oxygenace, přednostní ohřívání srdce, možnost rychlé korekce metabolických abnormalit

UDÁLOST NA RYBNÍCE: činnost LZS

- **16:20** zahájena rozšířená KPCR posádkou LZS dle ERC guidelines 2010 pro hypotermického pacienta – masáž srdce, OTI, UPV, FiO2 1,0 – na monitoru asystolie, pak jemnovlná fibrilace komor, 2x pokus o i. v. vstup nezdařen – i. oseální hlavice humeru vlevo, infúze FR. Podán Adrenalin 1mg – EKG: hrubovlná fibrilace, proveden celkem 3x výboj 360J – bez úspěchu. Teplota v zevním zvukovodu = LOW (< 34°C)
- **PLÁN:** napojení na přístroj pro mechanickou srdeční masáž AutoPulse® , prevence prochládání – zabalení pacienta, odlet na UP FN Hradec Králové
- **REALITA:** pokus o napojení na - přístroj opakovaně selhal z důvodu nízké kapacity „plně nabitých" baterií
- **16:38** žádost o spolupráci LZS Hradec Králové, pokračuje manuální masáž hrudníku a UPV + příprava pacienta k transportu
- **17:24** odlet LZS Hradec Králové

OSUD PACIENTA VE FN HK

- **17:40** předání pacienta na UP FN HK
- Vstupní laboratoř: **výchozí teplota 17°C, K^+ hemolýza**, lakt. 30,58, pH 7,23, pCO2 4,07, pO2 14,7, BE – 13,5
- **18:00** napojení na mimotělní oběh: ECC fem-fem. bypass, zvyšování teploty tělesného jádra, po defibrilaci ROSC + spontánní dechová aktivita, závislost na mimotělním oběhu, transportován na KARIM – EBR, FFP, Thr, koagulační faktory, alkalizace
- **†** za **11 hodin** po přijetí - masívní krvácení při koagulopatii
- Čas událost – připojení na mimotělní oběh: 134 – 150 min
- Čas zahájení resuscitace – připojení na mimotělní oběh: 92 min
- **ROSC: 224 min** od události, při teplotě 26°C

PROČ NEPŘEŽIL???

- Teplota?
- Doba transportu k mimotělnímu oběhu (zástava oběhu – ROSC)?
- Asfyxie při tonutí?

ABSOLUTNÍ REKORD TEPLOTA:
Dr. Anna Bagenholm - 13,7°C

Resuscitation from accidental hypothermia of 13·7°C with circulatory arrest

Mads Gilbert, Rolf Busund, Arne Skagseth, Paul Åge Nilsen, Jan P Solbø

THE LANCET • Vol 355 • January 29, 2000

- Událost: 20.5. 1999 v 18:20 při lyžování ve volném terénu
- V době události 29 let
- Ve vodě celkem: 80 min, bezvědomí - vyproštění: 40 min
- Transport za kontinuální resuscitace do Tromso University Hospital /Sev. Norsko/, v nemocnici za 170 min od pádu, napojena na EEC (celkem 179 min), **ROSC za 235 min** po spont. verzi VF na SR
- Z důvodu oběhového a respiračního selhání napojena na ECMO 5 dní, rozvoj těžká orgánové dysfunkce – selhání ledvin, DIC, atrofická gastritida, ischemická kolitida, polyneuropatie, 35 dní na UPV
- Kompletní úprava mentálních funkcí, lehká reziduální paréza HK i DK, která se postupně upravila, návrat do práce za 140 dní po události, lyžuje

	On admission to operating room	After 5 min on CPB	On CPB with cardiac perfusing rhythm	Just before CPB stopped
Time	2120 h	2155 h	2215 h	0028 h
pH	6·65	6·54	6·64	7·14
$PaCO_2$ (kPa)	7·7	11·4	8·7	4·6
PaO_2 (kPa)	64·8	11·0	10·2	26·5
Base deficit	27	27	27	15
Haemoglobin (g/L)	15·7	13·1	12·2	7·4
Glucose (mmol/L)	. .	. .	30·9	. .
Potassium (mmol/L)	4·3	8·2	6·7	4·2
Pharyngeal temperature (°C)	14·4	18·2	25·0	37·6
Rectal temperature (°C)	14·4	13·7	14·2	36·0

- **Dobré prognostické faktory:**
  - Optimální mechanismus zchlazení těla – bez hypoxie, zástava v důsledku hypotermie
  - Optimální a koordinovaná přednemocniční péče, kontinuální kvalitní CPR, transport do centra s mimotělním oběhem, agresívní ohřívání - rychlé napojení na EEC
- **Nevzdávat se!!! (Dr. Gilbert)**

ABSOLUTNÍ REKORD DÉLKA ZÁSTAVY OBĚHU: 6h 52 min

Mark *et al. International Journal of Emergency Medicine* 2012, **5**:7
http://www.intjem.com/content/5/1/7

International Journal of Emergency Medicine
a SpringerOpen Journal

CASE REPORT **Open Access**

Hypothermic cardiac arrest far away from the center providing rewarming with extracorporeal circulation

Eckhard Mark[1], Olaf Jacobsen[2], Astrid Kjerstad[2], Torvind Naesheim[2], Rolf Busund[3], Ramez Bahar[3], Jon Kjetil Jensen[4], Per Kristian Skorpen[5] and Lars J Bjertnaes[1,2,6*]

Abstract

A 41-year-old man suffered hypothermic cardiac arrest after water immersion and was transported to our university hospital by ambulance helicopter for rewarming on cardiopulmonary bypass. He resumed spontaneous cardiac activity 6 h 52 min after cardiac arrest and recovered completely.

- 41 letý muž, intoxikován alkoholem, spadl do řeky v Severním Norsku mezi 3. a 4. hod ráno, 30.12., volal o pomoc
- Asi za 1 hodinu vyproštěn, vysvlečen, pokus o zahřátí tělesným teplem
- **4:45** bezvědomí a zástava dechu při nakládání do sanity, zahájena CPR, prováděna kontinuálně během transportu do nejbližší nemocnice, kde za 15 min v **5:01**.
- Vyšetření: EKG – asystolie, rektální teplota 27,5°C, pH 7,0, PaCO2 10,6, PaO2 3,6, $HCO3^-$ 18,5 mmol/l, BE – 11,3 mmol/l, léčba: OTI, alkalizace, adrenalin 1mg ➔ VF, defibrilace neúspěšná
- Letecký transport do Tromso University Hospital = 260km, za kontinuální resuscitace: manuální ventilace a manuální zevní srdeční masáž anesteziologem a anesteziologickou sestrou
- **8:45**!!! přistání, pH 6,88, PaO2 26,2 kPa, PaCO2 7,62 kPa, BE -21, K+ 5,9 mmol/l, rektální teplota 25°C, EKG: VF, EEC napojen v **9:18**
- **11:37** pravidelná srdeční akce, odpojen od EEC, MAP 55 mmHg
- Komplikace: MODS - pneumonie, renální selhávání, koagulopatie, hepatopatie
- Extubován 5. den, 12 den transfer do lokální nemocnice, 3 roky po události bez neurologického deficitu, pracuje jako logistik konzultant

Dobré prognostické faktory:

- Zástava oběhu v důsledku hypotermie, ne asfyxie
- Alkoholová intoxikace – „prevence“ svalového třesu /zvyšuje spotřebu 02 tkáněmi/
- Koordinovaná přednemocniční péče – existence postupů v případě transferů pacientů se srdeční zástavou do centra s mimotělním oběhem
- Kontinuální srdeční masáž „no hands off time“ + UPV, které pokryly nároky na spotřebu O2 tkáněmi při tělesné teplotě < 27°C

ASFYXIE - JE HLADINA K^+ V SÉRU DOSTATEČNÝ PREDIKČNÍ FAKTOR PRO PŘEŽITÍ?

Resuscitation. 1994 Jan;27(1):47-54.

Prognostic markers in patients with severe accidental hypothermia and cardiocirculatory arrest.

Mair P, Kornberger E, Furtwaengler W, Balogh D, Antretter H.

Department of Anesthesia and Intensive Care Medicine, University of Innsbruck School of Medicine, Austria.

- 22 obětí těžké hypotermie se zástavou oběhu (lavina, studená voda, chladné prostředí), EEC
- ROSC ano: K^+ medián 5 mmol/l (3,4 – 8)
- ROSC ne: K^+ medián 8,7 mmol/l (3,4 – 20)

Praxis (Bern 1994). 1996 Oct 8;85(41):1275-82.

[Differential diagnosis of circulatory failure in hypothermic avalanche victims: retrospective analysis of 32 avalanche accidents].

[Article in German]

Locher T, Walpoth BH.

Klinik für Thorax-, Herz- und Gefässchirurgie, Inselspital, Bern.

- Přežili: K^+ 4,25 ±0,9 (3,1 – 6,4), nepřežili: K^+ 9,95 ±4,9 (2,0 – 18) mmol/l
- Asphyxie => hyperkalémie => zástava oběhu

JE HLADINA K^+ V SÉRU DOSTATEČNÝ PREDIKČNÍ FAKTOR PRO PŘEŽITÍ?

Contents lists available at ScienceDirect

Resuscitation

journal homepage: www.elsevier.com/locate/resuscitation

Review

Prognostic factors in avalanche resuscitation: A systematic review☆

Jeff Boyd[a,b,*], Hermann Brugger[c,d], Michael Shuster[a]

Resuscitation 81 (2010) 645–652

- Hladina K^+ může být jedním z prognostických faktorů, jestli pokračovat v kontinuální resuscitaci a transportovat pacienta do centra s mimotělním oběhem
- Nejvyšší vstupní K^+ u dospělé oběti lavinové nehody, která přežila = 6,4 mmol/l
- Nejvyšší vstupní hladina K^+ dítěte /expozice chladného prostředí/, které přežilo = 11,8 mmol/l
- **Resuscitaci lze ukončit, jestliže hladina K^+> 12 mmol/l**

Těžká hypotermie
Resuscitace ano nebo ne?

VYŠETŘENÍ:	Šance na přežití ano	Šance na přežití ne
Klinické vyšetření	Bezvědomí Žádné známky života Stlačitelný hrudník	Bezvědomí Žádné známky života **Hrudník nestlačitelný** **Zranění neslučitelná se životem** **Nevyléčitelná choroba** **Doba zasypání lavinou > 35min, nejsou volné DC**
Teplota	> 13 °C	< 13 °C (13,7 °C)
EKG	ASY, KF	ASY
Laboratorní vyšetření K^+	< 12 mmol/l	> 12 mmol/l (=> asfyxie)

KPCR se nezahajuje

KPCR lze ukončit

KDY JE VYSOKÁ ŠANCE NA ZÁCHRANU?

- Mladý, zdravý pacient, bez předchozího kardiovaskulárního onemocnění, v dobré fyzické kondici
- Optimální mechanismus zchlazení těla, zástava oběhu nastane v důsledku hypotermie, ne asfyxie, nepřítomnost hypoxického poškození mozku před rozvinutím těžké hypotermie
- Optimální a koordinovaná přednemocniční péče, kvalitní kontinuální CPR bez přerušování, transport do specializovaného centra s možností EEC - existence postupů pro PNP, UP a KCH sál
- Ohřátí pomocí mimotělního oběhu
- Nízká hladina K^+, teplota > 13°C
- **Nevzdávat se!!!**

TRANSPORT PACIENTA SE ZÁSTAVOU OBĚHU

- Velká vzdálenost do centra s mimotělním oběhem – dlouhý transport
- Masáž srdce během transportu nelze vykonávat tak kvalitně, jako v klidu, v některých typech vrtulníků nebo během nakládání do vozu či vrtulníku ji nelze vykonávat vůbec
- Bezpečnost posádky – během masáže srdce nelze sedět na sedačkách a být připoután bezpečnostními pásy
- Postupné vyčerpání zachránců během transportu – snížení účinnosti masáže

Řešení: prostředky pro mechanickou srdeční masáž

- Potenciální rizika: těžká poranění hrudníku a nitrohrudních orgánů při použití přístrojů pro mechanickou srdeční masáž, barotrauma

Truhlar A, (2012), „Mechanical chest compression devices in HEMS – blessing or curse“, Air Rescue Vol. 2:51-55

„Mechanical devices should be used whenever there is at least a potential survival benefit or the need to maintain circulation during prolonged CPR or helicopter transport“

Vytvoření algoritmů

- Algoritmus ZZS KV
- Modifikovaný ICAR Medcom algoritmus 2011

Resuscitation, 2001;51:7-15, Brugger H, Durrer B, Adler-Kastner L, Falk M, Tschirky F. Field management of avalanche victims

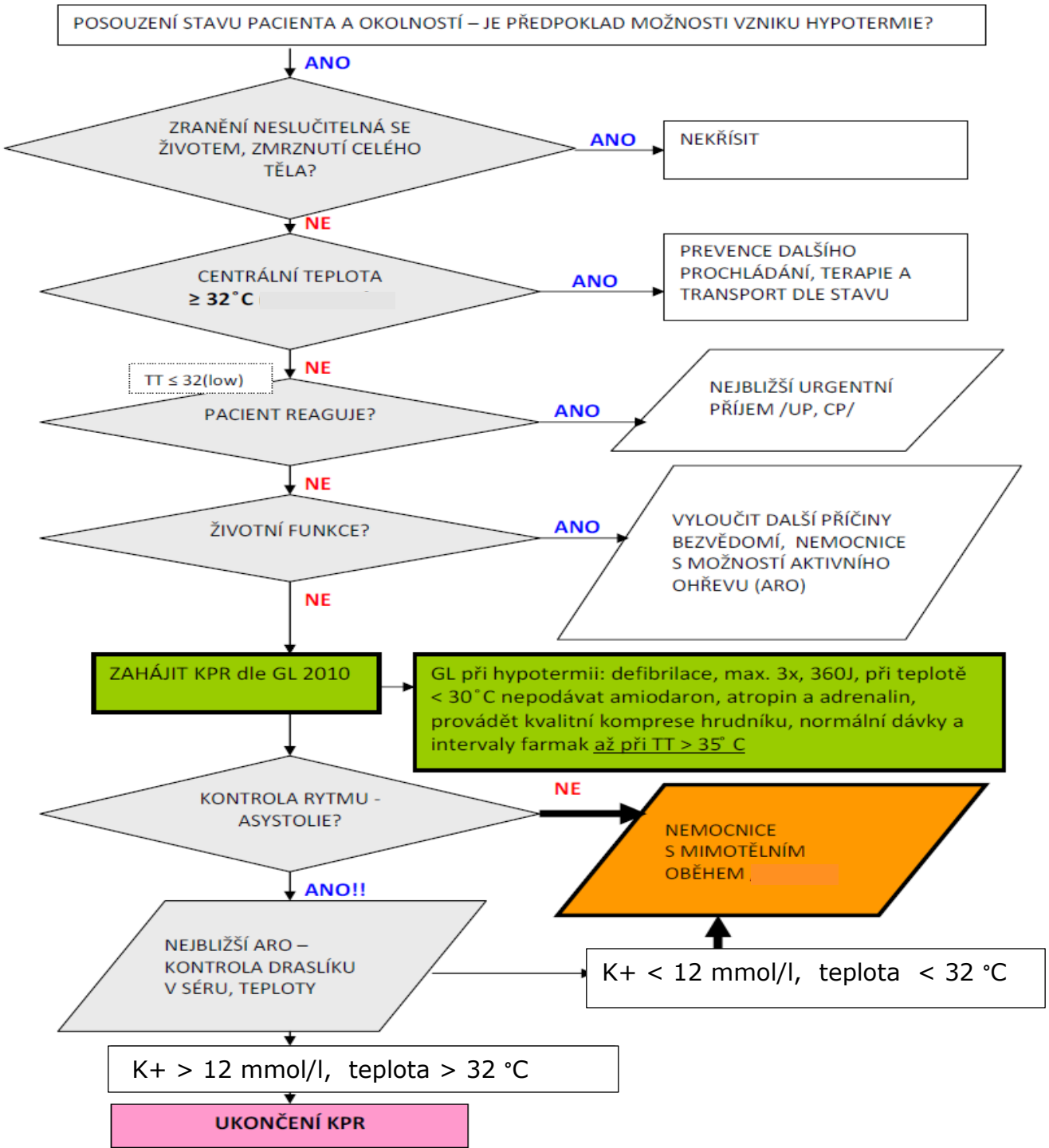

„no one is dead until warm and dead“

NIKDO PODCHLAZENÝ NENÍ MRTVÝ DOKUD NENÍ OHŘÁTÝ NA NORMÁLNÍ TEPLOTU A MRTVÝ

DĚKUJI ZA POZORNOST